

УДК 027:005:002.1

**Ковальчук Наталія Володимирівна,**  
здобувач кафедри культурології та інформаційних комунікацій  
Національної академії керівних кадрів  
культури і мистецтв  
natalisem@ukr.net  
ORCID 0000-0002-6364-7499

## КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ДОКУМЕНТАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ БІБЛІОТЕКОЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

**Мета роботи** – окреслити концептуальну модель документаційного забезпечення управління бібліотекою, що сприятиме ефективній роботі бібліотечної установи в умовах внутрішнього та зовнішнього її комунікаційних середовищ. **Методологія дослідження** базувалася на соціокомунікативному, системно-діяльнісному, інформаційному підходах, а також методі моделювання, що уможливило наукове осмислення й обґрунтування сутності, завдань, основних складників системи документаційного забезпечення управління бібліотекою, окреслення напрямів їх подальшого розвитку. **Наукова новизна** роботи полягає у визначенні сучасної структури концептуальної моделі документаційного забезпечення управління бібліотекою як цілісної документально-інформаційної системи, з урахуванням специфіки діяльності бібліотеки й необхідності забезпечити взаємодію її підрозділів. **Висновки.** Підсумовуючи, зазначимо, що встановлення порядку руху документів забезпечить збереження необхідної документної інформації, її швидкий пошук з найменшими затратами часу. Тому для успішного функціонування системи документаційного забезпечення управління бібліотекою необхідно впровадити концептуальну модель як цілісний програмний комплекс, що задовольнить як поточні, так і майбутні потреби в організації управлінського документування для реалізації основних завдань бібліотеки в умовах сучасного інформаційного простору. Крім того, важливо це врахувати при перепідготовці й підвищенні кваліфікації керівників установи і керівників підрозділів бібліотеки, що дасть змогу оперативно ухвалювати необхідні рішення, координувати управлінську діяльність, зафіксовану в документах, і цим підвищувати ефективність роботи бібліотеки.

**Ключові слова:** документаційне забезпечення, управлінська діяльність бібліотеки, модель, комунікаційне середовище.

**Ковальчук Наталія Владимировна,**  
соискатель кафедры культурологии и информационных коммуникаций  
Национальной академии  
руководящих кадров культуры и искусств

## КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ МОДЕЛЬ ДОКУМЕНТАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ УПРАВЛЕНИЯ БИБЛИОТЕКОЙ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

**Цель работы** – определить концептуальную модель документационного обеспечения управления библиотекой, которая будет способствовать эффективной работе библиотечного учреждения в условиях внутренней и внешней её коммуникационной среде. **Методология исследования** основана на социокоммуникативном, системно-деятельностном, информационном подходах, а также методе моделирования, что способствовало научному осмыслению и обоснованию сущности, задач, основных составляющих системы документационного обеспечения управления библиотекой, определению направлений их дальнейшего развития. **Научная новизна** работы заключается в описании современной структуры концептуальной модели документационного обеспечения управления библиотекой как целостной документально-информационной системой, с учётом специфики деятельности библиотеки и необходимости обеспечить взаимодействие её подразделений. **Выводы.** Подытоживая, отметим,

что установление порядка движения документов обеспечит сохранение необходимой документной информации, её быстрый поиск с наименьшими затратами времени. Поэтому для успешного функционирования системы документационного обеспечения управления библиотекой необходимо внедрить концептуальную модель как целостный программный комплекс, который удовлетворит как текущие, так и будущие потребности в организации управленческого документирования для реализации основных задач библиотеки в условиях современного информационного пространства. Кроме того, важно это учесть при переподготовке и повышении квалификации руководителей учреждения и руководителей подразделений библиотеки, что позволит оперативно принимать необходимые решения, координировать управленческую деятельность, зафиксированную в документах, и тем самым повышать эффективность работы библиотеки.

**Ключевые слова:** документационное обеспечение, управленческая деятельность библиотеки, модель, коммуникационная среда.

**Kovalchuk Nataliya,**

PhD-candidate of the Department of Cultural studies and  
Informational communications, National Academy of Managerial  
Staff of Culture and Arts

## CONCEPTUAL MODEL OF THE DOCUMENTATION SUPPORT OF THE LIBRARY MANAGEMENT IN MODERN CONDITIONS

**Purpose of Article.** The purpose of the work is to highlight the conceptual model of the documentation support for library management, which will facilitate the effective work of the library institution in the conditions of its internal and external communication environments. **Methodology.** The methodology of the research was based on socio-communicative, system-activity, informational approaches. The author uses the modeling method, which makes possible scientific comprehension and substantiation of the essence, tasks, main components of the system of the documentary management of the library and to analyze the directions for their further development. **Scientific Novelty.** The scientific novelty of the research is to determine the modern structure of the conceptual model of the documentation support for library management as the holistic documentary information system, taking into account the specifics of the library's activity and the need to ensure the interaction of its departments. **Conclusions.** Thus, we note that the establishment of the order of the movement of the document will ensure the preservation of the necessary document information, its rapid search within minimal time. Therefore, to the successful functioning of the library documentation system, the conceptual model must be introduced as a holistic software complex that will satisfy both the current and future needs of the administrative documentation and the implementation of the library's main tasks in a modern information space. In addition, it is important in the improvement of the qualifications for the heads of the institution and the heads of the library units, which will allow them to make the necessary decisions, coordinate the management activities, recorded in the documents, and increase the efficiency of the libraries.

**Key words:** documentation, library management, model, communication environment.

Актуальність теми дослідження. За умов прискорення темпів розвитку системи соціальних комунікацій, зростання інформаційно-комунікаційних потреб сучасних користувачів і збільшення обсягів інформаційних ресурсів відбувається формування нового типу комунікаційних процесів, структур, форм і засобів. Це зумовлює проблеми щодо функціонування, розвитку та подальшої інтеграції бібліотек до системи соціальних комунікацій суспільства, що посилює наявну конкуренцію в умо-

вах ринку та визначає нагальну необхідність у стратегічному управлінні, надійному прогнозуванні та плануванні. У зв'язку з цим посилюється потреба в застосуванні ефективних і високотехнологічних підходів щодо вдосконалення системи документального забезпечення управління бібліотекою, у використанні нових інформаційно-комунікаційних технологій, що дасть змогу вирішувати нагальні завдання й створить умови для руху й кумуляції управлінських документів, які відображають

її функціонування. Зазначене вище потребує окреслення нової концептуальної моделі документаційного забезпечення управління бібліотекою в системі соціальних комунікацій відповідно до вимог часу.

Аналіз досліджень і публікацій. Вагомим внеском у розробку теоретичних концептуальних моделей розвитку бібліотеки та визначення перспектив її діяльності в контексті комунікаційної проблематики стали дослідження: О. Бруй [1], Т. Гранчак [2], І. Давидової [3], Т. Колесникової [6], О. Мар'їної [10], Л. Петрової [11], М. Слободяника [13], А. Соляник [14] та ін.

Науковці модель розглядають як абстрактний образ реальної системи, що забезпечує гнучкість у відображенні певного аспекту її функціонування. Так, М. Слободяник розробив концептуальні положення розвитку наукової бібліотеки, запропонував системно-функціональну модель бібліотеки, що інтегрує взаємовплив бібліотечних функцій, структури, технологій та управління. Такі елементи моделі, як функція (меморіальна, когнітивна, інформаційна) і технологія (забезпечення активізації комунікаційних процесів, що відбуваються в бібліотеці) мають виразну комунікаційну спрямованість та зумовлені закономірностями функціонування бібліотеки відповідно до впливу зовнішніх чинників. Крім того, на думку автора, сучасна модель повинна мати високий рівень абстракції, але бути подібною до оригіналу; бути керованою; відображати ресурси й засоби комунікаційної діяльності; містити елементи, необхідні й достатні для репрезентації бібліотеки в соціокомунікаційному контексті [13].

Науковець Л. Петрова розробила системну модель сучасної бібліотеки, де чітко визначила проекти технологій структурно-функціональних реорганізацій бібліотечної діяльності. Дослідниця запропонувала п'ятирівневу програму реалізації стратегії змін: концептуальний, організаційний, конструктивний, функціональний і технологічний рівні, кожний з яких містить установленний порядок дій, спрямованих на забезпечення успішної реалізації змін [11].

Продовжує напрям дослідження стратегічного управління бібліотекою І. Давидова, яка визначила такі чотири рівні системних

змін бібліотек: техніко-технологічний, функціональний, організаційно-структурний та управлінський [3].

Упродовж останніх років актуальними залишилися питання створення нових комунікаційних моделей діяльності бібліотеки, які базуються на розвиткові культурних, соціальних, техніко-технологічних і комунікаційних принципів діяльності, спрямованих на просування іміджу бібліотеки в суспільстві. Так, А. Соляник досліджувала стратегічні напрями оптимізації системи документозабезпечення національної електронної бібліотеки. Автор комплексно проаналізувала теоретико-методологічні основи розвитку системи документозабезпечення бібліотечних фондів і її модифікації в умовах якісних технологічних змін документально-комунікаційної галузі [14].

О. Мар'їна обґрунтувала перспективи розвитку бібліотек і визначила шляхи їх адаптації до цифрового медіапростору. Науковець виявила, що врівноваженню темпів технологічного та соціального розвитку бібліотек у цифровому медіапросторі сприяє запровадження соціокомунікаційних технологій, переосмислення організаційних форм управління; а також удосконалення нормативно-правових засад функціонування в електронному середовищі. Рівень соціотехнічного розвитку бібліотек України демонструє їх поступову адаптацію до цифрового медіапростору та дає змогу констатувати лише початкову стадію цифрової модернізації [10].

Виклад основного матеріалу. Процес змін для бібліотеки обумовлений специфікою її документопотоків, значна частина яких перебуває поза межами організаційної структури служби документаційного забезпечення управління, водночас ці зміни є важливим чинником забезпечення життєдіяльності всіх її підрозділів. З огляду на це не можна заперечувати того, що в умовах інформаційних комунікацій основним завданням управлінського документування є встановлення єдиного порядку документування й удосконалення форм і методів роботи з документами з урахуванням автоматизації цих процесів, що суттєво підвищить якість документаційного забезпечення управлінської діяльності та створить резерви для роботи національної бібліотеки в режимі розвитку.

Науковці в галузі бібліотекознавства, документознавства та соціальних комунікацій наголошують, що нагальною потребою системи документального забезпечення управління бібліотекою є впровадження інформаційно-комунікаційних технологій і систем. Їх застосування має впорядкувати документальне забезпечення управлінської діяльності бібліотеки (яка має насамперед базуватися на комунікації між співробітниками установи, усвідомленні потреб галузі), сприяти оперативному доведенню прийнятих рішень до працівників.

Мета документної комунікації будь-якої галузі діяльності (наукової, адміністративно-управлінської, бізнес-діяльності, господарської тощо) – це одержати бажаний результат. Так, І. Ломачинська наводить визначення, що документально-інформаційна комунікація – це «комунікація, опосередкована документами в соціумі, що побудована на їхньому обміні між двома або більше споживачами інформації. На цій основі процес документно-інформаційної комунікації становить процес руху інформації в ланцюзі комунікант – комунікат (канал) – реципієнт (одержувач)» [9].

Нині все більшого значення набуває вибір моделі стратегії розвитку системи документального забезпечення управління бібліотекою в умовах зростаючої конкуренції зі сторони розробників відповідних програмних засобів. Формуванню ефективної стратегії досягнення ринкових переваг повинні передувати ретельний аналіз конкурентоспроможності системи управління електронною документацією, ґрунтовна оцінка зовнішнього середовища і внутрішніх чинників, що впливають на ефективність управління розвитком бібліотеки в умовах динамічного переходу галузі до нових умов функціонування.

Досліджуючи теоретичні засади та практичну діяльність у царині управління документацією В. Добровольська зазначає, що для визначення сутності управління документацією важливим інструментарієм є моделювання основних напрямів її діяльності. Використовуючи комплексний підхід автор поєднала дві теоретичні моделі управління документацією галузі культури: системно-функціональну та системно-комунікаційну. Системно-функціональна модель складається

з таких чотирьох взаємопов'язаних елементів, як: «функції», «структура», «технологія» й «організація». Системно-комунікаційна модель містить такі складові: «галузь», «життєвий цикл документа», «документні процеси» і «документознавець». Це дозволило розглядати управління документацією як структурно розподілену цілісність, у якій кожен елемент має певне функціональне призначення [4].

У галузі соціальних комунікацій і документознавства, метод моделювання використовують для обґрунтування й розроблення концептуальної моделі носіїв науково-популярного контенту, яка втілює його функціональні характеристики. А. Петрушка досліджує моделювання соціально-комунікаційної діяльності як цілеспрямований процес, який поєднує інтелектуальні, мотиваційні й творчі, елементи учасників комунікаційної взаємодії. Крім того, моделі соціально-комунікаційних систем підвищують ступінь прогнозованості, передбачуваності розвитку досліджуваних об'єктів, а також дають підстави для формулювання науково обґрунтованих, аргументованих рекомендацій щодо скерування суспільних явищ у визначеному моделюванням напрямі [12].

Моделювання як метод наукового пізнання передбачає створення моделі – об'єкту пізнання за заданими (когнітивними, емпіричними, технічними,) вихідними параметрами, які властиві реальному об'єкту. Модель є допоміжним замісником реального об'єкту і слугує засобом, формою наукового пізнання. Результати дослідження моделі переносять на реальний предмет вивчення [8].

За допомогою системного підходу важливо визначити типологічні ознаки документального забезпечення управління бібліотекою, яка належить до великих відкритих систем і підсистем та характеризується взаємодією значної кількості складників, завдань і функцій. Вирішення цього завдання сприятиме розробленню концептуальної моделі документального забезпечення управління бібліотекою, яка ґрунтуватиметься на інноваційному науковому потенціалі як спеціальній управлінській категорії, яка передбачає розроблення механізму забезпечення оптимізації документообігу та контролю за опрацюванням інформації на високому рівні, що має важливе

значення в системі стратегічного управління бібліотекою відповідно до вимог часу.

Документообіг в науковій літературі досліджують як рух службових документів в установі від дати їхнього створення чи одержання до дати завершення виконання або надсилання; як рух документів у структурі з часу їх створення чи одержання до завершення виконання або відправлення; потоки документів, які циркулюють між пунктами опрацювання інформації (керівниками установи та структурних підрозділів, фахівців) і пунктами технічного опрацювання документів (копіювально-розмножувальна служба); засіб закріплення різними способами на відповідному матеріалі інформації про факти, події, явища об'єктивної дійсності та розумову діяльність людини [5, 7].

Документна комунікація – це процеси і засоби обміну інформацією в часі та просторі шляхом створення, зберігання та розповсюдження документів як у паперовій, так і в електронній формі [15].

Сучасні комунікації та інформаційно-технологічні системи потребують нового світоглядного й системно-структурного підходу до процесів організації управлінського документування. Розроблена концептуальна модель документаційного забезпечення управління поєднує в собі основні (стратегічні, оперативні, тактичні, операційні) й допоміжні (інноваційні, технологічні) складові управлінської діяльності всієї сукупності об'єктів управління бібліотекою та принципи їх взаємодії. Змістовну структуру побудовано з урахуванням вимог щодо документування, виконання певних дій реєстрації, обліку, збереження, пошуку та поширення документної інформації тощо. Організаційну структуру визначено як комплекс організаційно визначених підрозділів, які виконують функції документаційного забезпечення управління, зокрема займаються реєстрацією вхідних і вихідних документів, передачею до виконання й контролю за правильністю і термінами їх підготовки та виконання. Електронні комунікації створюють умови для вчасного опрацювання й об'єднання ділових процесів підрозділів бібліотеки в єдину систему інформаційного забезпечення управління. Крім того, електронні комунікації володіють такими характерис-

тиками, як: точність і несуперечність, оперативність, повнота, достовірність інформації та доступність її користувачам тощо. Разом з тим, керівник зможе швидше перевірити відповідність кінцевого результату поставленому завданню, що значно підвищить якість роботи як окремого співробітника, так і окремого підрозділу, а в підсумку й бібліотеки загалом.

Ми пропонуємо концептуальну модель документаційного забезпечення управління, що містить такі етапи:

- 1) управління бібліотекою;
- 2) аналіз інформації та визначення мети управлінського рішення;
- 3) формування управлінського рішення;
- 4) доведення управлінського рішення до виконавця й інших учасників процесу;
- 5) створення управлінського документа;
- 6) оформлення документів і включення їх до комунікаційної системи управління бібліотекою;
- 7) керування документацією в бібліотеці (створення резолюцій і контроль за їх виконанням);
- 8) виконання управлінського рішення;
- 9) комплектування, облік і зберігання документа;
- 10) використання документа в системі управління бібліотекою.

За ознакою необхідності й обґрунтованості всі складники концептуальної моделі документаційного забезпечення управління рівнозначні й пов'язані між собою прямими та зворотними, субординаційними й координаційними інформаційними зв'язками та спрямовані на ефективне її функціонування. Це й сприяло розробленню комплексної методики дослідження концептуальної моделі документаційного забезпечення управління бібліотекою, особливості якої дозволяють нам розглядати її як невіддільний елемент для здійснення моніторингу тих процесів, що відбуваються в бібліотечній установі.

Ефективному впровадженню концептуальної моделі документаційного забезпечення управління, зокрема основних процесів її функціонування, сприятимуть такі чинники, як:

- 1) посилення розвитку бібліотечної галузі в Україні;

2) створення сприятливих умов для впровадження інновацій і формування легітимного галузевого комунікаційного середовища;

3) організація управлінського документування, яке має за основу нормативно-правове регулювання процесів реалізації основних функцій управління відповідно до вимог законодавства;

4) включення системи документаційного забезпечення управління до міжнародного інформаційного обміну на основі сумісності національних і міжнародних стандартів у галузі документації;

5) розроблення програмних засобів щодо оптимізації документопотоків, відповідно до рівнів і завдань системи документаційного забезпечення управління;

6) створення багаторівневих документаційних баз даних та інформаційно-пошукових систем для передавання інформації і її уніфікації з метою введення в науковий обіг і використання на практиці;

7) застосування сучасних інформаційних технологій у сфері функціонування управлінської документної інформації;

8) створення системи підготовки фахівців у галузі документаційного забезпечення управління бібліотекою.

Важливо вказати, що запропоновану концептуальну модель функціонування системи документаційного забезпечення управління бібліотеки визначають її цілі, функції й організаційна структура, а складники моделі взаємопов'язані з комунікаційними процесами внутрішнього і зовнішнього документаційних середовищ. Таким чином, концептуальна модель документаційного забезпечення управління має складну впорядковану структуру внутрішнього і зовнішнього документно-комунікаційних середовищ, які її характеризують. До неї відносять взаємодію працівників бібліотеки з її структурними підрозділами, а також структурних підрозділів між собою, які становлять комунікаційну єдність і пов'язані комунікаційною системою в єдиний документаційний простір, ефективність якого здебільшого залежить від документально-інформаційного забезпечення. Так, у внутрішньому документно-комунікаційному середовищі представлено найголовніший елемент моделі – стратегію поєднання довгострокових цілей і поточних завдань, що з них випливають; доку-

ментні ресурси діяльності бібліотеки, де основне навантаження припадає на управлінську документацію; прийняті дії щодо розподілу кадрових, матеріальних і фінансових ресурсів, необхідних для досягнення довгострокових цілей.

До зовнішнього документно-комунікаційного середовища відносять стан зовнішнього середовища і його вплив на бібліотеку, а саме: чинники (прямої й непрямой дії), які вона не може змінити, але повинна постійно враховувати у своїй діяльності і не просто пристосуватися до зовнішнього середовища, а й активно формувати зовнішні умови. Зовнішнє документно-комунікаційне середовище бібліотеки – це система законодавчих і нормативно-правових актів, що визначає цілі, завдання й основні параметри організації діяльності бібліотеки (мінімальні нормативи, стандарти, індикатори контролю, основні напрями та перелік обов'язкових послуг, що надають бібліотеки), система документування, матеріальні, кадрові й фінансові ресурси.

Відмітимо, що система документаційного забезпечення управління національною бібліотекою охоплює не лише рух документальної інформації, що циркулює в установі, але й увесь комплекс спеціальних документально-інформаційних комунікацій і робіт зі створення, оформлення, контролю за виконанням документів, формування їх у справи для поточного використання та зберігання в архівах. Електронні комунікації в системі документаційного забезпечення управління створюють необхідні умови для організації оперативного контролю виконання управлінських рішень, які мають бути керованими, що неможливо зробити без відповідного документаційного забезпечення.

Висновки. Підсумовуючи, зазначимо, що встановлення порядку руху документів забезпечить збереження необхідної документної інформації, її швидкий пошук з найменшими затратами часу. Тому для успішного функціонування системи документаційного забезпечення управління бібліотекою необхідно впровадити концептуальну модель як цілісний програмний комплекс, що задовольнить як поточні, так і майбутні потреби в організації управлінського документування для реалізації основних завдань бібліотеки в умовах сучасного інформаційного простору. Крім того, важливо це врахувати при перепідготовці й

підвищенні кваліфікації для керівників установи і керівників підрозділів бібліотеки, що дасть змогу оперативно ухвалювати необхідні рішення, координувати управлінську діяльність, зафіксовану в документах, і цим підвищувати ефективність роботи бібліотеки.

### Список використаних джерел

1. Бруй О. М. Збалансована система показників у стратегічному управлінні бібліотекою: автореф. дис. ... к-та наук з соц. комунікацій / НАН України ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2018. 20 с.
2. Гранчак Т. Ю. Бібліотека і політична комунікація : монографія / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2012. 481 с.
3. Давидова І. О. Інноваційна політика бібліотек України : зміст та стратегії розвитку в інформаційному суспільстві : автореф. дис. ... д-ра наук з соц. комунікацій / Харк. держ. акад. культури. – Харків, 2008. – 51 с.
4. Добровольська В. В. Державна політика в галузі культури України: стан та розвиток системи управління документацією : монографія / М-во культури України, Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв. Київ : НАКККиМ, 2017. 233 с.
5. Загорецька О.М. Службові документи сучасної організації : довідник. Київ : Медіа Про, 2005. 120 с.
6. Колесникова Т. О. Комунікаційні моделі діяльності бібліотек ВНЗ в умовах інформатизації : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій / Харк. держ. акад. культури. Харків, 2012. 22 с.
7. Комова М. В. Діловодство : навчальний посібник. Львів : Національний ун-т «Львівська політехніка». 2006. 217 с.
8. Комова М. В., Петрушка А. І. Документальна реконструкція як різновид наукового ретроспективного моделювання // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2018. № 1. С. 11–19.
9. Ломачинська І. М. Документально-інформаційні комунікації в системі соціальних комунікацій : навч. посіб. для дистанційного навчання / за наук. ред. Т. Г. Горбаченко. Київ : Університет «Україна», 2008. С. 250.
10. Мар'їна О. Ю. Бібліотеки України в цифровому медіапросторі: теоретико-методологічні засади розвитку : автореф. дис. ... докт. наук. із соц. комунікацій / Харків : ХДАК, 2018. 38 с.
11. Петрова Л. П. Бібліотека в умовах суспільно-економічних змін : монографія. Київ, 2003. 301 с.
12. Петрушка А. І. Прогностична модель носіїв науково-популярного контенту як втілення їхніх функціональних характеристик : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій / МОН України, Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара. Дніпро, 2017. 20 с.
13. Слободяник М. С. Базова модель бібліотеки як соціально-комунікаційної інституції. URL: [http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc\\_gum/bdil/2009\\_4/2.pdf](http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/bdil/2009_4/2.pdf).
14. Соляник А. А. Система документопостачання документних фондів: закономірності розвитку : монографія / Харк. держ. акад. культури. Харків : ХДАК, 2005. 230 с.
15. Швецова-Водка Г. М. Документальна комунікація як об'єкт загальної теорії документології. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi\\_2010\\_2\\_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2010_2_9).

### References

1. Bruy, O. M. (2018). Balanced system of indicators in the strategic management of the library: Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].
2. Granchak, T. Yu. (2012) Library and political communication. Kyiv [in Ukrainian].
3. Davydova, I. O. (2008). Innovation policy of libraries in Ukraine: content and development strategies in the information society. Extended abstract of candidate's thesis. Kharkiv. state academy of culture. Kharkiv [in Ukrainian].
4. Dobrovolskaa, V. V. (2017). State policy in the field of culture of Ukraine: the state and development of the documentation management system. Kyiv: NAKKKiM [in Ukrainian].
5. Zagoretska, O. M. (2005). Service documents of a modern organization. Kyiv: Media Pro [in Ukrainian].
6. Kolesnikova, T. O. (2012). Communication models of activity of libraries of higher educational institutions in the conditions of informatization. Extended abstract of candidate's thesis. Kharkiv. state academy of culture. Kharkiv [in Ukrainian].

7. Komova, M. V. (2006). Case-book. Lviv: National University Lviv Polytechnic [in Ukrainian].
8. Komova, M. V. & Petrushka, A. I. (2018). Documentary reconstruction as a kind of scientific retrospective modeling. *Bibliotekoznavstvo. Documentoznavstvo. Informologia*, No. 1, 11 – 19 [in Ukrainian].
9. Lomachinska, I. M. (2008). *Documentary-Informational Communications in the System of Social Communications*. T. G. Gorbachenko (ed.). Kyiv: Universytet Ukraina [in Ukrainian].
10. Mar'ina, O. Yu. (2018). *Libraries of Ukraine in digital media space: theoretical and methodological foundations of development*. Extended abstract of doctor's thesis. Kharkiv [in Ukrainian].
11. Petrova, L. P. (2003). *Library in the conditions of socio-economic changes*. Kyiv [in Ukrainian].
12. Petrushka, A. I. (2017). *Prognostic model of carriers of scientific- journalistic content as an embodiment of their functional characteristics*. Extended abstract of candidate's thesis. Dnipropetrovsk National University named after Oles Honchar. Dnipro [in Ukrainian].
13. Slobodyanyk, M. S. (2009). *Basic model of the library as a social-communication institution*. Retrieved from [http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc\\_gum/bdil/2009\\_4/2.pdf](http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/bdil/2009_4/2.pdf) [in Ukrainian].
14. Solyanik, A. A. (2005). *Documentation System of Documentary Funds: Patterns of Development*. Kharkiv: KhDAK [in Ukrainian].
15. Shvetsova-Vodka, G. M. (2010). *Documentary communication as an object of the general theory of documentology*. Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi\\_2010\\_2\\_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2010_2_9) [in Ukrainian].

УДК 930.2:94(477)«1941/1945»

**Ковальська Леся Андріївна,**  
кандидат історичних наук, доцент,  
доцент кафедри інформаційних систем управління  
Донецького національного університету імені Василя Стуса  
[dreamlife.lesya@gmail.com](mailto:dreamlife.lesya@gmail.com)  
<https://orcid.org/0000-0002-1579-7708>

## УПРАВЛІНСЬКА ДОКУМЕНТАЦІЯ ЯК ГОЛОВНЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

**Мета роботи.** *Окреслення інформаційних властивостей і комунікаційних особливостей функціонування й зберігання корпусу архівних документів радянського руху Опору у роки Другої світової війни, визначення їх керівної ролі у формуванні соціальної реальності в умовах війни. **Методологія дослідження** передбачає застосування спеціалізованих методів теорії документу, інформології і соціальної комунікації для виявлення інформаційних аспектів документних джерел Другої світової війни і встановлених ними комунікаційних зв'язків у суспільстві. Застосування визначених методів опрацювання документального корпусу дозволить простежити рух задокументованої інформації і вплив на формування ієрархічних структур влади в умовах війни і фактичної недієздатності конституційних органів управління радянською державою. **Наукова новизна роботи** полягає у визначенні можливостей і впливу управлінської документації років війни на процеси соціальної взаємодії у радянському суспільстві, введення управлінських документів у науковий дискурс теорії документа, інформології і теорії комунікації. **Висновки.** З'ясовано інформаційно-комунікаційне значення документів сфери управління з поміж інших видів документальних джерел й необхідність їх залучення до наукового дослідження історичних процесів на базі тематичного комплексу архівних документів.*

**Ключові слова:** документальне джерело, документознавство, джерелознавство, соціальна комунікація, управлінська документація, Друга світова війна.